

Debreceni Ítéltábla
Mf.I.50.008/2025/4.

A Debreceni Ítéltábla a dr. Nádas György (Cím6) ügyvéd által képviselt Felperes1 (Cím2) felperesnek, a dr. Simon-Andrasitz István ügyvéd ügyintézője mellett a Sipka & Simon Ügyvédi Társulás (Cím7 I/9.) által képviselt Alperes1 (Cím1) alperessel szemben munkaviszony jogellenes megszüntetése miatt indított perében a Debreceni Törvényszék 12.M.70.107/2024/26. számú ítélete ellen az alperes 28. sorszáma alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 127 000 (százhuszonhétezer) Ft másodfokú per költséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2008. szeptember 1. napján létesített – 2008. december 1. napjától határozatlan idejű – munkaviszonyt az alperes jogelődjével: a (CÉG 1)-vel műszaki eladó munkakörben.

[2] A 2014. február 28. napján kelt munkaszerződés módosítás szerint a felperes munkabére a mindenkor garantált bérminimum összegében került meghatározásra.

[3] A felperes vonatkozásában a munkáltatói jogkör gyakorlója az alperes ügyvezetője: törvényes képviselő volt. A felperes egyedüli munkavállalója volt az alperesnek, a munkavégzés helye a (CÍM 1) alatti üzlet volt, amely hétfőtől péntekig 8:00 és 16:00 között tart nyitva.

[4] A felperesnek, mint műszaki eladónak munkaköri feladata volt aktívan részt venni a közvetlen bolti kiszolgálásban, ideértve a készpénzes vásárlásokkal járó kassa-kezelést, ennek keretében a napi zárás elvégzését és a készpénz állomány alperesi ügyvezető részére történő átadását, valamint önállóan és gondosan menedzselni a felmerülő áru megrendeléseket, árajánlatokat és készletkarbantartást.

[5] A felperes a szaküzletben lévő pénztárgépet közösen kezelte az alperesi ügyvezetővel. Az alperes nevében számla kiállítására a felperes és az alperesi ügyvezető is jogosult volt.

[6] 2024. március 19. napján a (CÉG 2) képviseletében megjelent vevő megvásárolt egy 58 750 Ft vételárú csapágyat, amelynek ellenértékét bankkártyás fizetéssel egyenlítette ki. Ugyanezen a napon a vevő a megvásárolt csapágyat az üzletbe visszavitte mérethiba miatt, kérve annak kicserélését.

[7] A felperes ennek megfelelően megrendelte a megfelelő méretű, 25 910 Ft vételárú csapágyat, amely 2024. március 20-án a reggeli órákban érkezett meg az üzletbe. Ezt követően az alperesi ügyvezető kiállította a helyesbítő számlát, a vevőnek visszajáró különbözeti összeget pedig az üzlet házipénztárából kivette, majd ezt a 32 840 Ft-ot és a helyesbítő számlát az irodájában az íróasztalon helyezte el, míg az új csapágyat az eladótérben azzal, hogy ha a vevő megérkezik, ezeket kell átadni a részére. A felperes 12:00 körül távozott a szaküzletből a 30 perces munkaközi szünet igénybevétele céljából. A csapágycserével érintett vevő olyan időpontban érkezett meg az üzletbe, amikor a felperes nem volt az eladótérben, a megrendelt csapágyat az alperesi ügyvezető adta át a vevő részére a 32 840 Ft készpénzzel és a helyesbítő számlával együtt.

[8] Az alperes által használt készlet-nyilvántartó és számlázó program által generált „napi zárás” elnevezésű irat szerint 2024. március 20. napján 5 db készpénzes számla került kiállításra az alperes számlázó programja által összesen 83 120 Ft összegben. A felperes 2024. március 21. napján ténylegesen 50 280 Ft-ot adott át az alperesi ügyvezető részére mint 2024. március 20-i készpénzes bevételt.

[9] Az alperes a felperessel 2024. március 28. napján azonnali hatályú felmondást közölt az Mt. 78. §-a (1) bekezdésének a) pontjára alapítottnak. Annak indokolása szerint a munkavállaló 2024. március 21-én munkakezdekori a szaküzlet rábízott készpénzes kasszájában lévő előző napi, azaz 2024. március 20-i készpénzes forgalomból származó teljes készpénzes bevétellel nem tudott maradéktalanul elszámolni. Az elszámolás alapját képező, a készletnyilvántartó-számlázó program által generált, „napi zárás” listán a kérdéses napra vonatkozóan 6 darab készpénzes számla szerepelt, amelyen az első tétel egy -32 840 Ft negatív összegű helyesbítő számla volt, amely alapján a készpénzes visszatérítést az alperesi cég házipénztárából az alperesi ügyvezető személyesen fizette ki az érintett vásárlónak. A 2024. március 20-i teljes készpénzes bevétel a fennmaradó 5 készpénzes számla tételeiből állt, összesen 83 120 Ft összegben. A munkavállaló az elszámolás alapját képező napi zárás listát a szűrési feltételek hibás megadásával úgy nyomtatta ki, hogy a lista a negatív összegű helyesbítő számlát is tartalmazta, amelynek az összege így hibásan levonódott az elszámolás alapját képező végeredményből, a munkavállaló pedig az ennek megfelelő csökkentett összeggel számolt el teljes bevételként, azaz 83 120 Ft helyett 50 280 Ft-ot adott át. A munkáltató 2024. március 21-én jelezte felperes felé, hogy a lista hibás, mert a negatív összegű helyesbítő számla nem szerepelhet benne, hiszen az a cég házipénztárából lett visszatérítve, onnan lett szabályosan rögzített módon kikönyvelve és ennek megfelelően nincs semmi köze a szaküzlet készpénzes kasszájához, valamint a napi készpénzes bevételhez. Ezt követően kinyomtatásra került a helyesen generált napi zárás lista, amely alapján a fennmaradó különbözeti összegnek a kasszában kellett volna lennie. A munkavállaló a hiányzó összeggel nem tudott elszámolni, állítása szerint csak az általa átadott összeg volt napi bevételként a kasszában. A munkavállaló hiányra adott magyarázatát az alperesi munkáltató nem fogadta el. Összességében tehát a munkavállaló nem tudott elszámolni a kasszában keletkezett hiánnyal, a keresett hiányzó összeget nem fizette vissza és nem tudott elfogadható érdemi magyarázatot adni a pénz eltűnésére, ilyen módon cselekményével kimerítette a Mt. 78. §-a (1) bekezdésének a) pontjában meghatározottakat.

[10] A felperes az azonnali hatályú felmondást 2024. március 28. napján vette kézhez, amely jogorvoslati kioktatást nem tartalmazott.

[11] A munkáltató a felperes 2024. március havi, időarányos munkabéréből 32 840 Ft-ot levont, majd azt a felperesnek 2024. június 7. napján megfizette.

[12] A felperes havi távolléti díja bruttó 326 000 Ft volt.

[13] A felperes 2024. április 8. napjától létesített munkaviszonyt az (CÉG 3)-nél.

[14] A felperes a megváltoztatott keresetében az azonnali hatályú felmondás jogellenességének jogkövetkezményeként havi 326 000 Ft távolléti díj figyelembe-vételével 652 000 Ft kompenzációs kárátalány és 1 304 000 Ft végkielégítés, valamint ezen tőkeösszegek késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest 200 000 Ft + áfa összegű perköltségében való marasztalása mellett.

[15] Az alperes az ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását, azt vitatta jogalapjában és összecszerűségében is; a felperessel szemben igényt tartott perköltségre a megbízási szerződés alapján, áfa-val növelt összegben.

[16] Az alperes viszontkeresetet is előterjesztett, amelyben kérte a felperest kártérítés jogcímén 32 840 Ft és ennek 2024. június 8. napjától járó késedelmi kamata, valamint perköltsége megfizetésére kötelezni.

[17] A felperes a viszontkereseti ellenkérelmében kérte a viszontkereset elutasítását és az alperes marasztalását a perköltségében.

[18] Az elsőfokú bíróság a 26. sorszám alatt meghozott ítéletében a felperessel 2024. március 28. napján közölt azonnali hatályú felmondás jogellenességére figyelemmel kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek kompenzációs kárátalány jogcímén 652 000 Ft-ot, valamint végkielégítés jogcímén 1 304 000 Ft-ot, továbbá ezen tőkeösszegek után 2024. március 29. napjától járó késedelmi kamatát és 254 000 Ft perköltséget; az alperes viszontkeresetét elutasította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az állam javára 117 360 Ft eljárási illetéket és 15 000 Ft viszontkereseti illetéket.

[19] Határozatának indokolásában ismertette a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 64. §-a (1) bekezdésének c) pontját, az Mt. 64. §-ának (2) bekezdését, az Mt. 78. §-ának (1) bekezdését, az Mt. 82. §-át, az Mt. 179. §-ának (1)-(2) bekezdéseit és az Mt. 180. §-ának (1)-(5) bekezdéseit.

[20] Idézte az Mt. Kommentár idevágó részét (HVG-ORAC Kft. Budapest, 2016., 191-192. oldalai), amely szerint az azonnali hatályú felmondás olyan egyoldalú, címzett, indokolt, írásbeli jognyilatkozat, amely a munkaviszonyt azonnali hatállyal, a közlés időpontjában megszünteti. Az indokoláshoz kötött azonnali hatályú felmondás felmondási idő nélkül szünteti meg a munkaviszonyt, ezért csak kivételes esetekben kerülhet erre sor. Az azonnali hatályú felmondáshoz való jogot két, egymástól különböző tényállás alapozza meg: az egyik a másik fél minősített, kirívóan súlyos kötelezettségszegése, míg a másik a munkaviszony fenntartását objektíve lehetetlenné tevő magatartás.

[21] A minősített kötelezettségszegés megállapításához három különböző tényállási elem együttes fennállása szükséges, azaz az azonnali hatályú felmondás csak abban az esetben lehet jogszerű, ha megállapítható a munkaviszonyból eredő lényeges kötelezettség (1) jelentős mértékű (2), szándékosan vagy súlyos gondatlansággal (3) elkövetett megszegése.

[22] Az azonnali hatályú felmondás indokai körében elsődlegesen az vizsgálendő, hogy a munkavállaló elkövetett-e olyan lényeges kötelezettségszegést vagy tanúsított-e olyan, a munkaviszony fenntartását lehetetlenné tevő magatartást, amely a szankciós felmondást alapossá teszi, ezzel együtt azonban az azonnali hatályú felmondás indokolásával szemben támasztott követelmények körében változatlanul irányadó az – Mt. 64. §-ának (2) bekezdéséhez kapcsolódó – MK.95. számú állásfoglalás. E szerint a felmondás okának valósnak és okszerűnek, magának az indokolásnak pedig világosnak, egyértelműnek kell lennie. A valósság és okszerűség követelménye a minősített kötelezettségszegés bizonyítása esetén megvalósul. A valósság fogalma körében azt szükséges vizsgálni, hogy a felmondás oka objektíve igaz-e, tényekkel alátámasztható és helytálló-e. A tényeknek meg nem felelő indokolás esetén a munkáltatói felmondás eleve nem fogadható el. A felmondás indokolása akkor tekinthető világosnak, ha az indokolásban a munkáltató pontosan leírja, hogy a

munkavállaló mely magatartásával kapcsolatosan merültek fel kifogások. Ezen követelmények bármelyikének hiánya a felmondás jogellenességét eredményezi.

[23] Az alperes az azonnali hatályú felmondásban azt jelölte meg a felperes minősített kötelezettségszegéseként, hogy a felperes mint munkavállaló nem tudott elszámolni a kasszában keletkezett hiánnyal, a hiányzó összeget nem fizette vissza és nem tudott elfogadható érdemi magyarázatot adni a pénz eltűnésére.

[24] A megőrzési felelősség a munkavállalói kártérítési felelősség általános (vétkességi) alakzataihoz képest különös felelősségi forma, hiszen annak körében nem jön figyelembe a munkavállaló vétkessége: azt a felelősség megállapításához nem kell vizsgálni, illetőleg azt a munkáltatónak nem kell bizonyítania (ún. objektív vagy tárgyi felelősség).

[25] A megőrzési felelősség jogalapi – szükségképpen együttesen fennálló – elemei: a) a felek közötti munkajogviszony, illetőleg az, hogy a munkavállaló által átvett dolog a munkajogviszonyban való teljesítéshez kapcsolódjék, b) meghatározott dolog írásbeli nyilatkozattal igazolt átvétele a munkáltatótól, c) a dolog visszaszolgáltatási vagy elszámolási kötelezettséggel történő átvétele, d) az átvett dolog munkavállaló általi állandó őrizetben tartása, kizárólagos használata vagy kezelése, e) a dologban bekövetkezett hiány. Bármelyik feltétel hiánya kizárja a megőrzési felelősség munkáltató általi érvényesítését.

[26] Az Mt. 180. §-ának (4) bekezdése a pénztáros, pénzkezelő vagy értékkezelő munkavállaló megőrzési felelősségének jogalapi elemeit az általános megőrzési felelősségi jogalaptól eltérően rögzíti annyiban, hogy a pénztárosok, pénzkezelők vagy értékkezelők megőrzési felelőssége írásos átvétel nélkül, azaz pusztán a tényleges átvétel mellett is fennáll az általuk e munkakörükben kezelt pénz, értékpapír vagy értéktárgy tekintetében (BH2000. 568., BH2003. 88.). A jogalap más elemeinek ebben a felelősségi alakzatban is együtt kell megvalósulnia.

[27] Miután a műszaki eladó munkakörben foglalkoztatott felperesnek mint az alperes munkavállalójának [a]) munkaköri feladata volt aktívan részt venni a közvetlen bolti kiszolgálásban, ideértve a készpénzes vásárlásokkal járó kassa-kezelést, ennek keretében a napi zárás elvégzését és a készpénz állomány alperesi üzletvezető részére történő átadását, megállapítható, hogy a felperes pénztáros, pénzkezelő munkakörű munkavállalónak tekintendő, akit írásos átvétel nélkül is elszámolási kötelezettség terhelt a munkáltató felé [c]).

[28] A felperes nem kizárólagosan kezelte az üzletben található ún. készpénzes kasszát, mert a vevőket közösen szolgálták ki az alperesi ügyvezetővel, amelynek keretében mindketten állítottak ki számlát, vettek át, valamint adtak vissza készpénzt a vevőknek. Erre tekintettel a felperes esetében nem valósult meg „az átvett dolog munkavállaló általi állandó őrizetben tartása, kizárólagos használata vagy kezelése” feltétel, ezért önmagában a pénztárhiány nem adott alapot az azonnali hatályú felmondásra. Az alperes nem tudta bizonyítani a felperes azonnali hatályú felmondásra okot adó minősített kötelezettségszegését, hiszen nem lehetett megállapítani a felperes és az alperesi ügyvezető nyilatkozatai, valamint a tanúk vallomásai alapján azt, hogy a felperes vétkesen megszegte volna lényeges munkavállalói kötelezettségét, ugyanis (TANÚ 2) tanú nem tudta kétséget kizáróan alátámasztani azt az alperesi előadást, miszerint az alperesi ügyvezető – a felperes távollétében – egyértelműen a házipénztárból kivett készpénzt adta át részére. Mindezek okán az alperes által közölt azonnali hatályú felmondás jogellenesnek minősül.

[29] Az elsőfokú bíróság a távolléti díj számítása körében a felperes álláspontját fogadta el: a havi alapbérrel foglalkoztatott munkavállaló esetén a távolléti díj ennek összegével egyezik meg az Mt. 148. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján. Az alperes által hivatkozott Mt. 149. §-ának (1) bekezdése arra az esetre vonatkozik, amikor a havi munkabérrel díjazott

munkavállaló esetében az alaphér és a pótlékátalány meghatározott időszakra járó összegét kell megállapítani, az Mt. 136. §-ának (3) bekezdése ebben az esetben alkalmazandó.

[30] Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság a kereset szerint marasztalta az alperest és elutasította a viszontkeresetet, mert az alperes nem tudta bizonyítani a felperes megőrzési és kárfelelősségének konjunktív feltételeit. A teljesen pervesztes alperest a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése alapján marasztalta a felperes perköltségében, amelynek összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. §-a (1) bekezdésének a) pontja és a 4/A. §-a alapján állapította meg, továbbá kötelezte az eljárási és viszontkereseti illeték viselésére a Pp. 101. §-ának (1) bekezdése, a 102. §-ának (1) bekezdése, valamint a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. §-ának (2) bekezdése alapján.

[31] Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte annak megváltoztatásával a felperes keresetének elutasítását és a viszontkeresetének való helyt adást a felperes perköltségben történő marasztalásával, másodlagosan pedig kérte az elsőfokú ítéletét hatályon kívül helyezését az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítása mellett.

[32] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 263. §-ának (1)-(2) bekezdéseit, a Pp. 275. §-ának (1)-(2) bekezdéseit, a Pp. 276. §-ának (1)-(5) bekezdéseit, a Pp. 278. §-ának (1) bekezdését, a Pp. 279. § (1)-(3) bekezdéseit, az Mt. 6. §-ának (1) bekezdését, az Mt. 64. §-ának (2) bekezdését, az Mt. 78. §-a (1) bekezdésének a) pontját, az Mt. 82. §-ának (1)-(4) bekezdéseit, az Mt. 77. §-a (3) bekezdésének d) pontját, az Mt. 161. §-ának (1)-(2) bekezdéseit, az Mt. 180. §-ának (1)-(4) bekezdéseit, az Mt. 179. §-ának (1)-(5) bekezdéseit, az Mt. 42. §-a (2) bekezdésének a) pontját, az Mt. 52. §-a (1) bekezdésének c-e) pontjait, az Mt. 8. §-ának (1) bekezdését, az Mt. 177. §-át, a Ptk. 6:48. §-ának (1) bekezdését és a Ptk. 6:532. §-át. Kérte, hogy az ítéltábla felülbírálati jogkörében végezze el az elsőfokú bíróság anyagi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörben hozott döntésének a felülmérlegelését, a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetést vonjon le, a bizonyítás eredményét minősítse okszerűtlennek, a megállapított tényeket másként minősítse, a tényállást módosítsa, illetve egészítse ki.

[33] Hangsúlyosnak tartotta, hogy a visszatérítéssel érintett áru cseréjének körülményeire a felperes akként emlékezett vissza, hogy a szaküzlet kasszájából nem lett kivéve ez az összeg, tekintettel arra, hogy abban akkor még csak a 20 000 Ft váltópénz volt. A felperes tehát tudott arról, hogy a visszatérítés összege a társaság házipénztárából került kiegyenlítésre. 2024. március 20. napján öt készpénzes számla készült és az öt készpénzes számla együttes értéke 83 120 Ft volt, amit a felperes vett el a vevőktől és aminek a kasszában kellett volna lennie, amelyet általában a felperes kezelt.

[34] Tekintettel arra, hogy a felperes feladatának részét képezte a kasszakezelés, a napi zárás elvégzése és a készpénzbevétellel történő elszámolás, s e körben a felperes tudomással bírt arról, hogy a tárgyi napon történő öt készpénzes vásárlás összege a kasszában van, továbbá a visszatérítéssel érintett ügylet ellenértéke a társaság házipénztárából került kifizetésre, vitán felül álló, hogy a felperesnek a napi zárás során a negatív előjelű számlát nem kellett szerepeltetnie, továbbá a készpénzbevétellel a visszatérítésen kívül is el kellett számolnia.

[35] Az elsőfokú bíróság a kasszahiányt megállapította, azonban ezzel összefüggésben a pénztáros munkakörű felperes vonatkozásában az „objektív” megőrzési felelősség konjunktív feltételei közötti kizárólagos őrizetben tartást, használatot és kezelést nem látta megvalósulni, amely megállapítás téves. A munkaviszony megszüntetésére vonatkozó jognyilatkozat jogellenessége körében a bíróságnak azt kell vizsgálnia, hogy a jognyilatkozat tartalma és az alapjául szolgáló tényállás, azaz a kötelezettségszegés alkalmas-e arra, hogy azonnali hatállyal megszüntetésre kerüljön a munkaviszony. A gyakorlatban ez azt jelenti,

hogy a munkaviszony megszüntetésére olyan valós okok miatt kerülhet sor, amelyet a munkaviszony alanya megvalósított, a jognyilatkozatból a valós okok világosan kitűnnek és mindezekből okszerűen következik a munkajogviszony felszámolása.

[36] Az intézkedés jogszerűsége vizsgálatának arra kell kiterjednie, hogy a döntésében felhozott felperesi magatartás megfelelt-e a törvény rendelkezésének. (Mfv.1.10.189/2017/7., Mfv.1.10.055/2016/4.), vagyis a felperes megvalósította-e lényeges kötelezettsége, jelentős mértékű, szándékosan vagy súlyos gondatlansággal történő megszegését. Az azonnali hatályú felmondás jogellenességét az elsőfokú bíróság tévesen értékelte az Mt.-ben rendszertanilag elkülönülő munkavállalói kártérítő alakzatként, a megőrzési felelősség és annak speciális esete, a pénztárost, a pénzkezelőt vagy értékkezelőt terhelő „objektív” felelősség alapulvételével. Az alperes álláspontja szerint a felperes jelentős mértékben, szándékosan vagy súlyos gondatlansággal megszegte a munkaviszonyából származó lényeges, kassza-kezeléssel járó és ennek keretében a kassza készpénzállományával történő elszámolási kötelezettségét.

[37] Az azonnali hatályú felmondás valósága, világossága nem tehető vitássá, okszerűsége kapcsán pedig következtetlen és téves jogi következtetést vont le az elsőfokú bíróság, indokolatlanul mellőzve a felperes személyes nyilatkozatait. A felperes elismerte ugyanis, hogy hiány mutatkozott az alperes készpénzbevételében, hogy a napi készpénzes bevételt átvette a vevőktől, és hogy a társaság házipénztárából valósult meg a visszatérítés. A felperesnek mint munkavállalónak mindezek alapján el kellett számolnia a készpénzállománnyal a megőrzési felelősségén túlmutatóan, és e körben a napi zárást a valós pénzügyi adatoknak megfelelően kellett elvégeznie. A napi zárás során nem kellett volna szerepeltetnie a negatív előjelű számlát, és amennyiben maga vette át az öt darab készpénzes bevételt, úgy annak az összegnek a kasszában kellett volna lennie. Az elsőfokú bíróság tévedése ott érhető tetten, hogy az alperes nem a megőrzési felelősségből adódó „objektív” mulasztást róta a felperes terhére, hanem a felperes által sem vitatott, a munkáltatói elvárások, utasítások ellenére megvalósított elszámolási hiányosságot, amely a felperes munkaköri feladataiból adódóan elsőrendű kötelezettsége volt. Az azonnali hatályú felmondás jogszerűségét abból az aspektusból kellett volna vizsgálnia, hogy a napi zárást a felperes végezte el, a napi készpénzforgalmi bevételt ő vette át, a napi zárás szűrőfeltételeit tévesen állította be, az alperes felé hiányt nem jelzett, általa sem vitatottan a visszatérítés az eladótéri kasszát nem érintette, mindezek ellenére a felperes a készpénzes bevétel és a napi zárás közötti különbség szerinti pénzösszeg hiányát nem tudta megindokolni.

[38] Hivatkozott a Kúria Mfv.10.505/2011/3. számú határozatára, ami szerint ha a pénztáros a rábízott pénzösszeggel nem tud elszámolni, olyan lényeges kötelezettségszegést követ el, amely rendkívüli felmondás jogszerű indoka lehetett. Ugyancsak hivatkozott a Kúria Mfv.10.161/2016/1. számú határozatára, amelyből következően önmagában az értesítés elmaradása megalapozza a munkaviszony megszüntetését, márpedig a felperes a hiányról említést sem tett úgy, hogy a napi készpénzes bevételt ő maga vette át.

[39] Az elsőfokú bíróság a felperest pénztáros munkakörű munkavállalónak tekintette úgy, hogy azt állapította meg: nem kizárólagosan kezelte az alperes pénztárát. Az alperes álláspontja szerint a pénztáros munkakör meghatározásának szükségképpen eleme a kizárólagos őrizetben tartás, így amennyiben az nem valósult meg az elsőfokú bíróság mérlegelése szerint, nem lehet említést tenni pénztáros munkaköréről. Az alperes véleménye alapján a felperes műszaki eladó munkakörben történő foglalkoztatása az Mt. 180. §-ának (4) bekezdése szerinti munkakörnek minősült, ugyanis ő a munkaviszonya körében kezelte az alperes tulajdonát képező pénzt, értékpapírt és egyéb értéktárgyakat is. A felperest így jegyzék vagy elismervény nélkül is terhelte az Mt. 180. §-ának (4) bekezdés szerinti felelősség: az ilyen munkavállalók megőrzési felelőssége írásos átvétel nélkül, azaz pusztán

tényleges átvétel mellett is fennáll az általuk e munkakörükben kezelt pénz, értékpapír vagy értéktárgy tekintetében. A felperes kizárólagosan volt jogosult a rábízott pénztárt kezelni, használni és azzal elszámolni, amely önmagában véve megalapozza a felelősségét a hiányért.

[40] Ha az elsőfokú bíróság úgy ítéli meg, hogy a felperes vonatkozásában nem állhat fenn a megőrzési felelősség, akkor ő az általános kártérítő szabályok szerint köteles helytállni. A Kúria Mfv.X.10.302/2019. számon közzétett határozatában rámutatott arra: ha a kár nem „hiány” okán keletkezett, hanem annak oka a munkavállaló felróható magatartása, akkor a munkavállaló kártérítési felelősségét nem megőrzési (pénztárosi), hanem vétkességi felelősség alapján lehet elbírálni. A felperes márpedig hibázott akkor, amikor a napi zárásban szerepeltette a negatív előjelű számlát, továbbá nem jelezte a hiányt az alperesnek, ezért egyértelműen megállapítható, hogy a felperes legalább súlyos gondatlansággal megsértette a munkaviszonyból eredő kötelezettségét és kárt okozott.

[41] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen helyezkedett arra az álláspontra, hogy a havi alapbérrel foglalkoztatott munkavállalók esetében a távolléti díj megegyezik a havi alapbér összegével.

[42] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását annak helyes indokai alapján.

[43] Rámutatott: a fellebbezés alapvetően az elsőfokú bíróság mérlegelését támadja, márpedig a korábbi szabályozáshoz képest a Pp. szűkebben határozza meg a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét. Az elsőfokú bíróság ítéletéből, illetőleg az azt megelőző peres eljárás anyagából megállapíthatóan nem került sor a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésére, ezért nincs jogi lehetőség az azonnali hatályú felmondás jogellenességével összefüggésben megállapított tényállás felülmérlegelésére.

[44] Továbbra is fenntartja, hogy az azonnali hatályú felmondás nem valós és így nem is okszerű, illetőleg nem világos. Álláspontja szerint nem az elszámolási kötelezettségének megszegése alapozta meg az azonnali hatályú felmondást, hanem maga a hiány. Az alperes nem tudta bizonyítani, hogy a hiányt ő okozta, a hiányon felüli bevétellel pedig maradéktalanul elszámolt, így az elsőfokú bíróság tényfeltárása és az abból levont jogi következtetései teljesen helytállóak.

[45] Vitatta a fellebbezés azon részét is, hogy a kasszát egyedül kezelte volna, hiszen maga az alperesi törvényes képviselő nyilatkozott úgy a tárgyaláson, hogy részben ő is kezeli a szaküzlet kasszáját 90-10%-os arányban. Tehát nem kizárólagosan kezelte az üzlet kasszáját, ami a perbeli esetben különösképpen igaz. Az elsőfokú bíróság a tanúk nyilatkozatából egyértelműen megállapíthatta azt, hogy az ügylet során jelen sem volt, így nem volt rálátása a tranzakcióra, az azzal kapcsolatos pénzmozgásra. E körben hivatkozott a Szegedi Ítéltábla Mf.40.047/2023/9. számú határozatának elvi tartalmára, mely szerint a munkáltatói jogkörgyakorló által kialakított és rendszeresen alkalmazott szabálytalan házipénztár-kezelési gyakorlat a pénztárfelelősséggel tartozó alkalmazott esetében a kötelezettségszegés súlyosságát enyhítő körülménynek tekintendő, a vele szemben emiatt közölt azonnali hatályú munkáltatói felmondás ezért jogellenes. Tekintettel arra, hogy a pénztárfelelősség konjunktív feltételei közül a kizárólagos használat, kezelés és őrizetben tartás nem valósult meg az esetében, így ez hatványozottan igaz rá nézve.

[46] Az alperesnek azt kellett volna bizonyítania, hogy az Mt. 78. §-a (1) bekezdésének a) pontjában írt valamennyi konjunktív feltétel megvalósult az általa közölt azonnali hatályú felmondással. Tekintettel arra, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján megállapított tényállásból csak az a következtetés vonható le, hogy az azonnali hatályú felmondás indoka nem valós, így az elsőfokú bíróság jogszerűen jutott arra a megállapításra, miszerint a vele közölt azonnali hatályú felmondás nem jogszerű. Az azonnali hatályú felmondás jogszerűsége

kapcsán a fellebbezésében arra hivatkozott, hogy a Kúria Mfv.10.161/2016/1. számú határozata nem alkalmazható jelen perben, hiszen annak elvi tartalmából az alperes csak egy részmondatot ragadott ki. Annak teljes tartalma a következő: megalapozott a fürdővezetőnek kiadott felmondás, ha annak bizonyított indoka a pénztárhányról a felettes értesítésének elmaradása, a pénz- és értékkezelési szabályzat betartatásának elmulasztása, a szabályellenes gyakorlat eltérése, a határozott vezetői fellépés elmaradása.

[47] A hivatkozott BH1992.11.733 számon közzétett döntés szintén nem lehet irányadó a jelen perben egyrészt azért, mert ez a hatályos szabályozással már nem konform, másrészt eltérő tényállás mellett született. Az alperes által idézett részből is kiviláglik, hogy a felelősségi kérdés a hivatkozott döntésben a leltárfelelősség, a jelen jogvitának azonban nem tárgya a leltárhány, illetőleg a leltárfelelősség.

[48] Az alperes viszontkeresetét, valamint az azonnali hatályú felmondást a fellebbezésben írt módon nem lehet kettéválasztani, hiszen az alperes „kára” elvben ugyanabból az állítólagos kötelezettségszegésből származik, mint ami az azonnali hatályú felmondás indokául szolgál. Ebben a körben azonban elmaradt a kötelezettségszegés bizonyítása, ugyanis alperes nem tudta bizonyítani az azonnali hatályú felmondás alapjául szolgáló minősített kötelezettségszegését, így az az alapján fennálló „kárigény” sem lehet megalapozott.

[49] Az alperes nem jelölt meg a fellebbezésében olyan indokot, eljárási szabálysértést, amely abszolút hatályon kívül helyezési okként értékelendő, de olyan lényeges eljárási szabálysértést sem vezetett le, amely az ügy érdemére kihatott és amelynek orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges vagy nem észszerű.

[50] Az ítéltábla az alperes fellebbezését alytalannak találta, aminek elbírálása során nem lépte át a fellebbezési kérelem és az ellenkérelem korlátait [Pp. 370. §-ának (1) bekezdése], olyan eljárási szabálysértést vagy téves anyagi pervezetést ugyanis, amely erre okot adott volna, nem észlelt [Pp. 370. §-ának (2)-(4) bekezdései].

[51] Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, s abból megalapozott jogi következtetésre jutott, aminek indokaival is egyetértett az ítéltábla, ezért csupán a fellebbezésben foglaltak miatt mutat rá a következőkre.

[52] Az alperes a fellebbezésében a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 369. §-a (3) bekezdésének a) pontjában jelölte meg. E szerint a másodfokú bíróság felülbíráhatja az elsőfokú bíróság ítélete anyagi jognak való megfelelését; az anyagi jogi felülbírálat során a bizonyítás eredményét okszerűtlennek minősítheti és ennek alapján a tényállást módosíthatja, kiegészítheti.

[53] Az e törvényhelyhez fűzött Pp. Nagykomentár a következőket mondja: „A bizonyítás eredményének mérlegelését illetően a Pp. csak az okszerűtlen mérlegelés felülbírálatát engedi meg, vagyis a bizonyítás eredményének mérlegelése csak akkor hagyható figyelmen kívül, ha az okszerűtlen, vagyis jogszabálysértő vagy ha a másodfokú bíróság is bizonyítást folytatott le. Szűk értelemben vett felülmérlegelésre, azaz a jogszabálysértés megállapítása nélkül a mérlegelés megváltoztatására nincs lehetőség. Ez tehát azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a másodfokú bíróság a bizonyítás okszerűtlennek minősítése után módosítja, kiegészíti vagy további bizonyítást folytathat le akár az első-, akár a másodfokú eljárásban hivatkozott tény megállapítására, és így módosítja, egészíti ki azt. Tehát a tényállás megváltoztatására a másodfokú bíróság nem jogosult anélkül, hogy a bizonyítás eredménye ne lenne okszerűtlen, illetve ne folytatna le további bizonyítást, azonban az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított tényekből eltérő jogi következtetést vonhat le, a tényeket minősítheti másként.”

[54] Ha az adott tényállás megállapítása a beszerzett bizonyítékok értékelésének eredményeként a logika szabályai szerint lehetséges volt, s az nem volt kizárt, a másodfokú bíróság akkor sem bírálhatja felül az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, ha ő maga egyébként a bizonyítékok mérlegelése alapján más ténybeli következtetésre jutott volna. Ez ugyanis a bizonyítékok másodfokú eljárásban történő felülmérlegelésének tilalmába ütközik.

[55] Az elsőfokú bíróság megfelelő indokát adta az ítélete indokolásában a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapított tényállásra figyelemmel annak, hogy miért tekinti jogellenesnek az alperes azonnali hatályú felmondását és alaptalannak a viszontkereseti követelését, amivel szemben a fellebbezésben írtak alapján nem volt lehetőség az ún. felülmérlegelésre.

[56] Az Mt 64. §-ának (2) bekezdése szerint a megszüntetés okának az indokolásból világosan ki kell tűnnie, a munkaviszonyt megszüntető jognyilatkozat indokának valóságát és okszerűségét a nyilatkozattevő bizonyítja – a mi esetünkben az alperes. A Pp. 265. §-ának (1) bekezdése kimondja: törvény eltérő rendelkezése hiányában a perben jelentős tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valósnak fogadja el, továbbá a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének a következményeit is ez a fél viseli.

[57] Az alperes az azonnali hatályú felmondás alapjaként azt jelölte meg, hogy a felperes nem tudott elszámlolni a kasszában keletkezett hiánnyal, a keresett hiányzó összeget nem fizette vissza és nem tudott elfogadható érdemi magyarázatot adni a pénz eltűnésére. Ezt maga az alperes is így adta még elő a kereseti ellenkérelme 21. pontjában (11.M.70.107/2024/6.).

[58] Ehhez képest hivatkozott a fellebbezésében arra, hogy a felperes hibázott akkor, amikor a napi zárásban szerepeltette a negatív előjelű számlát a zárásban, továbbá nem jelezte a hiányt az alperesnek, ezért egyértelműen megállapítható, hogy a felperes legalább súlyos gondatlansággal megsértette a munkaviszonyból eredő kötelezettségét és kárt okozott. Ezzel összefüggésben hívta fel a Kúria Mfv.10.161/2016/1. számú határozatát, amelyből következően önmagában az értesítés elmaradása megalapozza a munkaviszony megszüntetését, márpedig a felperes a hiányról említést sem tett úgy, hogy a napi készpénzes bevételt ő maga vette át. Ez a fellebbezési hivatkozás az ellenkérelem és a viszontkereset meg nem engedett megváltoztatásának tekintendő [Pp. 373. §-ának (1) bekezdése].

[59] Az alperes egyébként sem hivatkozhatott sikerrel az előző bekezdésben írt felperesi magatartásra mint az azonnali hatályú felmondást megalapozó okra, arra ugyanis nincs lehetőség, hogy a fél a felmondásban nem közölt indokot állítson és bizonyítson utóbb. Az MK. 95. számú állásfoglalás III. pontjának indokolása szerint is a bizonyítás nem lépheti túl a felmondásban közölt indokolás kereteit, mert az ellenkező álláspont lehetővé tenné, hogy a munkáltató a felmondásának jogosságát olyan új felmondási okra alapítsa, amelyet az írásbeli felmondásban törvényben megszabott módon nem közölt. Emiatt a Kúria Mfv.10.161/2016/1. számú határozata sem lehetett irányadó a mi esetünkben, mert az alperes nem jelölte meg az azonnali hatályú felmondás okaként az értesítés elmaradását.

[60] Az alperes az elsőfokú bíróság tévedésének minősítette, miszerint annak ellenére vizsgálta a felperes objektív felelősségét, hogy ő az azonnali hatályú felmondásban nem a megőrzési felelősségből adódó „objektív” mulasztást rótt a felperes terhére, hanem a felperes által sem vitatott, a munkáltatói elvárások, utasítások ellenére megvalósított elszámolási hiányosságot, amely a felperes munkaköri feladataiból adódóan elsőrendű kötelezettsége volt.

[61] Kétségtelenül az azonnali hatályú felmondás szerint a felperes az ott írt cselekményével kimerítette a Mt. 78. §-a (1) bekezdésének a) pontjában meghatározottakat, amely törvényhely a munkavállaló vétkes kötelezettségszegését nevesíti felmondási okként.

Egyrészt az azonnali hatályú felmondás indoklása szerinti minősítés a bíróságot nem köti, s az intézkedés jogszerűségének vizsgálata arra terjed ki, hogy a munkáltató döntésében felhozott magatartás megfelel-e a törvény rendelkezésének (BH2021. 267.), másrészt maga az alperes hivatkozott a kereseti ellenérelme 25. pontjában az Mt. 180. §-ának (4) bekezdésére, ami a megőrzési felelősséggel kapcsolatban tartalmaz rendelkezést. Emiatt nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor azt vizsgálta, hogy a felperest terhelte-e felróhatóságtól független – objektív – felelősség, amelynek megléte esetén a tisztázandó kérdés a hiány megléte, avagy ilyenről nincs szó, amely esetben az alperes köteles bizonyítani a felperes munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségének szándékos vagy súlyosan gondatlan jelentős mértékű megszegését.

[62] Helytállóan foglalt állást az elsőfokú bíróság abban a kérdésben is, hogy a pénztár nem kizárólagos kezelése okán a felperesre nem alkalmazhatóak az Mt. 180. §-ában előírt rendelkezések, így a hiány meglétén túlmenően bizonyítani szükséges az Mt. 78. §-a (1) bekezdésének a) pontjában írtakat is. Itt szükséges rámutatni: az alperes a fellebbezése 55. pontjában valótlanul állította, hogy a felperes kizárólagosan volt jogosult a rábízott pénztárt kezelni, használni és azzal elszámolni. Ezzel szemben a perben bizonyított – az alperes törvényes képviselője által is elismert – tény, hogy a felperes nem kizárólagosan kezelte a pénztárt (a fellebbezés 22. pontjában ezt még maga az alperes is így adta elő), ezért az Mt. 180. §-ának (1) bekezdésében írt kizárólagossági feltétel hiányában a felróhatóságtól független megőrzési felelősség szabályai nem vonatkoznak a felperesre. Emiatt nem lehet irányadó a Kúria alperes fellebbezésében hivatkozott Mfv.10.505/2011/3. számú határozata, mert az egy, a rábízott pénzösszeggel elszámolni nem tudó pénztáros ügyében született.

[63] A Kúria fellebbezésben felhívott Mfv.X.10.302/2019. számú határozata szerint, ha a kár nem „hiány” okán keletkezett, hanem annak oka a munkavállaló felróható magatartása, akkor a munkavállaló kártérítési felelősségét nem a megőrzési (pénztárosi), hanem a vétkességi felelősség alapján

lehet elbírálni. Az elsőfokú bíróság ennek megfelelően járt el és értékelte a perben rendelkezésre álló bizonyítékokat, így a meghallgatott tanúk vallomásait is, miáltal megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy az alperes részéről nem került bizonyításra, miszerint a felperes okozta volna a hiányt.

[64] A fentiek miatt nem volt sem lehetőség, sem ok a bizonyítás eredményének felülmérlegelésére, mert az elsőfokú bíróság a bizonyítás eredményének okszerű mérlegelésével helyesen állapította meg a tényállást, ami alapján nem lehet az azonnali hatályú felmondást jogszerűnek tekinteni. A jogellenes felmondás következményét pedig helyesen alkalmazta az elsőfokú bíróság, amit az alperes – professzionális jogi képviselet mellett – maga sem támadott összezszerűségében, hiszen az ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását és a viszontkereset teljesítését vagy pedig az ítélet hatályon kívül helyezését kérte, a marasztalás összegének leszállítására vonatkozó fellebbezési kérelmet azonban nem terjesztett elő.

[65] Téves volt az a fellebbezési álláspont is, hogy önmagában a negatív előjelű számla zárásban szerepeltetése és a hiány jelzésének elmulasztása megalapozza a felperes felelősségét a viszontkeresetben követelt kár tekintetében, ehhez ugyanis annak bizonyítása lett volna szükség, hogy a hiány a felperesnek felróható okból következett be, amely bizonyítás az alperes részéről nem vezetett sikerre. Tekintettel arra, hogy a viszontkeresetben érvényesített követelésnek a perbeli esetben az azonnali hatályú felmondással egyező az alapja (a felperes felróható magatartása), amelyet az alperes nem tudott bizonyítani, ezért nem volt lehetőség a viszontkeresetet elutasító ítéleti rendelkezés megváltoztatására sem.

[66] Az alperes a másodlagos fellebbezési kérelmével összefüggésben nem jelölt meg olyan eljárási szabálysértést, ami okot adna az elsőfokú ítélet kötelező vagy mérlegelhető hatályon kívül helyezésére. Megjegyzendő, hogy az alperes csak a jogszabályi rendelkezések számának felhívásával hivatkozott a fellebbezése 4. pontjában megjelölt nagyszámú anyagi és eljárási szabálysértésre, ám azt nem fejtette ki a későbbiekben, hogy ezeket a jogszabálysértéseket miben látta megvalósulni.

[67] Az ítéltábla a fentiek alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta a Pp. 383. §-ának (2) bekezdés szerint.

[68] A fellebbezés eredménytelen volt, ezért az ítéltábla az alperest kötelezte a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése értelmében perköltség megfizetésére a felperes javára. Ennek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint állapította meg a keresetlevél mellékletét képező megbízási szerződésre és a fellebbezési ellenkérelem mellékleteként csatolt költségjegyzékre figyelemmel.

[69] A fellebbezett érték 1 956 000 Ft volt, ezért a fellebbezési illeték összege 156 480 Ft az Itv. 46. §-ának (1) bekezdése alapján, amelynek viselésére a pervesztes alperes köteles a Pp. 102. §-ának (1) bekezdése értelmében. A költségmentesség és költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény 3. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján a per tárgyi költségfeljegyzési jogos volta ellenére az alperes átutalással megfizette a fellebbezési illetéket, ezért az ítéltábla mellőzte az annak megfizetésére történő kötelezését.

Debrecen, 2025. június 10.

Dr. Tass Edina sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, Dr. Szűcs Lajos sk. bíró